

ĐẠI HỌC BÁCH KHOA HÀ NỘI VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

CHƯƠNG 1 NHẬP MÔN MATLAB

Vũ Văn Thiệu, Đinh Viết Sang, Nguyễn Khánh Phương

TÍNH TOÁN KHOA HỌC

Nội dung

- 1. Giới thiệu chung về MATLAB
- 2. Làm việc với MATLAB
- 3. Lập trình với MATLAB
- 4. Các phép tính ma trận nâng cao
- 5. Đồ thị nâng cao
- 6. Vào ra dữ liệu

Giới thiệu chung về MATLAB

- MATLAB (Matrix Laboratory) là phần mềm của hãng MathWorks Inc.
- Đối tượng là các ma trận.
- MATLAB tích hợp các phương pháp tính toán, hiến thị và ngôn ngữ lập trình mạnh để cung cấp cho người sử dụng một môi trường làm việc thuận tiện để giải các vấn đề tính toán khoa học.
- Cấu trúc mở của MATLAB cho phép sử dụng MATLAB và các thành phần của nó để khảo sát dữ liệu, nghiên cứu các thuật toán và tạo các công cụ tiện ích của người sử dụng.

Giới thiệu chung về MATLAB

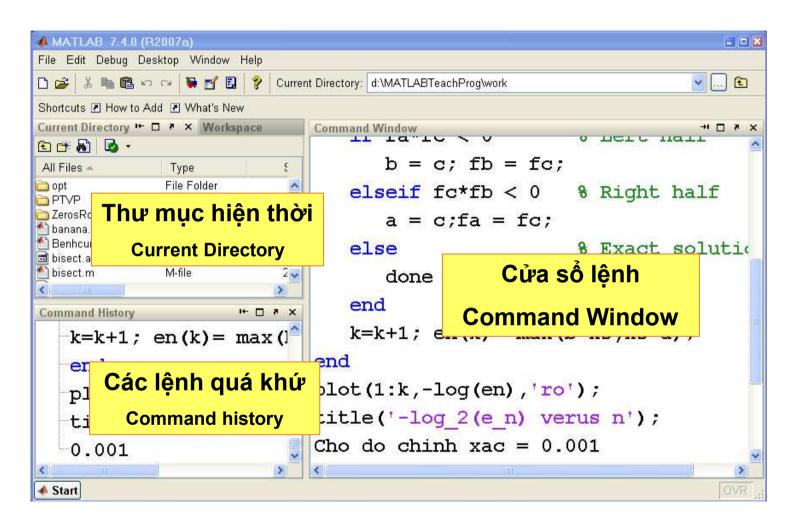
- Matlab cũng đã tạo sẵn rất nhiều công cụ tiện ích như:
 - Khai phá dữ liệu (Data acquisition)
 - Phân tích và khảo sát dữ liệu (Data analysis and exploration)
 - Hiển thị và xử lý ảnh (Visualization and image processing)
 - Dựng mẫu và Phát triển thuật toán (Algorithm prototyping and development)
 - Mô hình hóa và mô phỏng (Modeling and simulation)
- MATLAB là công cụ được các nhà khoa học, kỹ sư sử dụng để phát triển các phần mềm giải các bài toán tính toán trong khoa học kỹ thuật.
- Bản thân MATLAB cũng cung cấp công cụ để giải nhiều bài toán của khoa học kỹ thuật.
- MATLAB được dùng trong nhiều trường đại học để hỗ trợ việc giảng dạy các giáo trình toán, đặc biệt là các giáo trình liên quan đến tính toán số như đại số tuyến tính ứng dụng, giải tích số, tính toán khoa học,

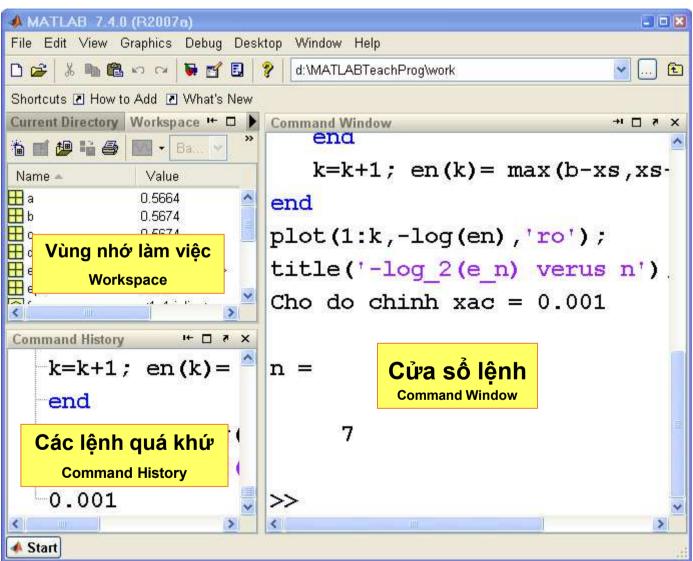
LÀM VIỆC VỚI MATLAB

Màn hình làm việc của Matlab

Màn hình làm việc của Matlab

Chương trình trên Matlab

- Matlab có thể làm việc như là một siêu máy tính cầm tay nếu chúng ta chỉ cần Matlab thực hiện một số lệnh bằng cách đánh trực tiếp trên của số lệnh...
- Chương trình được thực hiện bằng cách nào?
- Chương trình trong Matlab có thể là:
 - Kịch bản (Scripts), hoặc
 - Các hàm (Functions)
- Scripts: Dãy lệnh Matlab ghi trong một file được đưa vào cửa số lệnh và được thực hiện tức thì
- Functions: Các môđun chương trình tiếp nhận dữ liệu vào và trả lại kết quả (ví dụ hàm sin nhận đầu vào x và trả lại giá trị sin(x))
- Chương trình có thể được soạn thảo bằng bất cứ bộ soạn thảo văn bản nào (tuy nhiên Matlab cũng cung cấp bộ soạn thảo chương trình của riêng mình)

Matlab Editor

Các chức năng

```
📴 Editor - D:\MATLABTeachProg\work\cnm.m*
                                                               File Edit Text Go Cell Tools Debug Desktop Window Help
                                                               X 5 K
                     👫 🖛 \Rightarrow 🗲 📳 📲 🖷 🖺 🗐 Stack: Base 🔻
                                                                _____~
                         × | % % % | 0
                  ÷ 1.1
 1
       function f=cnm(n,m);
       % Tinh gia tri he so nhi thuc C(n,m)
      z=zeros(n+5,n+5);
     z(:,1)=1;
     for i=1:n+5
                                     Tự động gán
           z(i,i)=1;
                                     màu chữ và
      end
                                      dóng hàng
      for i=2:n+1
            for j=2:n
10 -
                 z(i,j)=z(i-1,j-1)+z(i-1,j);
11 -
            end
12 -
      end
Untitled × ExamNiuton.m × NewtonMin.m × GradMethod.m × bisect.m × cnm.m* ×
                                                  Ln 2
                                                        Col 15
                                 cnm
```

Cơ cấu làm việc của Matlab

- Matlab là ngôn ngữ thông dịch (interpreted language)
 - Các câu lệnh được đánh trực tiếp trong cửa số lệnh và được thực hiện tức thì
 - Các biến được phân bố bộ nhớ ngay lần đầu tiên chúng được khởi tao
 - Muốn thực hiện lại một lệnh chỉ việc gõ lại lệnh đó
- Tất cả các biến được sử dụng trong cửa sổ lệnh được cất giữ vào Vùng nhớ làm việc Base Workspace
 - Có thể gán giá trị mới cho các biến nếu cần thiết
 - Có thể chọn để xoá bỏ một số biến khỏi vùng nhớ làm việc
 - Vùng nhớ làm việc có thể cất giữ vào một file dữ liệu
 - Phần mở rộng của file dữ liệu là .mat (ví dụ: mydata.mat)
 - File là file nhị phân
 - Các file dữ liệu (đuôi .mat) có thể nạp trở lại vào Vùng nhớ làm việc

Câu lệnh, Chỉ thị & Biến

- Tại dấu nhắc của cửa sổ lệnh, người sử dụng có thể gõ:
 - Lệnh (Command):
 - save mydata (cất giữ vùng nhớ làm việc vào mydata.mat)
 - whos (hiển thị danh mục các biến trong vùng nhớ làm việc)
 - Chỉ thị gán (Assignment Statement):
 - A = width * length;
 - B = 267;
 - Câu lệnh gán chỉ có một tên biến ở vế trái của toán tử gán (=)
 - Vế phải sẽ được tính dựa vào giá trị hiện thời của các biến và kết quả tính được sẽ gán cho biến ở vế trái.
 - Giá trị có thể có dạng số hoặc dạng ký tự
 - Kiểu của biến sẽ được cập nhật mỗi khi nó được gán giá trị
- Biến
 - Phân biệt 31 ký tự đầu tiên; Phân biệt chữ hoa hay thường

Làm việc trong chế độ hội thoại

- Khi sử dụng chế độ hội thọai, người sử dụng đánh trực tiếp câu lệnh vào sau dấu nhắc của MATLAB. Khi ấn nỳt "Enter", dũng lệnh sẽ được thực hiện.
- Ví dụ,

Kết quả sẽ được đưa ra màn hình dưới dạng

$$ans = 3.1416$$

 Dấu chấm phảy ";" ở cuối dũng lệnh được sử dụng để ngăn MATLAB khung đưa kết quả của phộp thao tác.

Các từ khoá

 Matlab sử dụng một loạt các từ khoá (reserved words) mà để tránh xung đột, không nên sử dụng để đặt tên biến...

for
end
if
while
function
return
elsif
case
otherwise

switch
continue
else
try
catch
global
persistent
break

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên biến hằng	Mô tả
ans	Biến ngầm định chứa kết quả
beep	Phát tiếng kêu
pi	Hằng số pi
eps	Số 0 của Matlab
inf	infinity
NaN	not a number
i (hoÆc) ј	Đơn vị phức
realmin, realmax	Số thực dương nhỏ nhất và lớn nhất
bitmax	Số nguyên lớn nhất
nargin, nargout	Số lượng biến vào/ra của lệnh gọi hàm
varargin	Số lượng biến trong lệnh gọi hàm
varaout	Số lượng biến đầu ra trong lệnh gọi hàm

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên hàm	Ý nghĩa
abs (x)	Giá trị tuyệt đối
cos (x)	Cos
$\sin(x)$	Sin
tan (x)	Tang
acos (x)	Arcos
asin(x)	Arsin
$\exp(x)$	Hàm mũ của e

Các tên biến và tên hàm chuẩn của MATLAB

Tên hàm	Ý nghĩa
imag (x)	phần ảo của số phức
log (x)	Logarithm cơ số e
log10 (x)	Logarithm cơ số 10
real (x)	phần thực của x
sign (x)	Hàm dấu, trả lại dấu của đối số
pow (<i>x</i> , <i>y</i>)	hàm mũ
sqrt (x)	Căn bậc hai
tan (x)	hàm tang

Khuôn dạng dữ liệu

- Mặc dù tất cả các tính toán số trong Matlab đều được thực hiện với độ chính xác kép (double precision), nhưng khuôn dạng của dữ liệu đưa ra có thể định dạng lại nhờ các lệnh định dạng của Matlab.
- Các biến ngầm định cũng như các biến của người sử dụng định nghĩa đều có thể đưa ra theo nhiều khuôn dạng khác nhau.
- Khuôn dạng được chọn nhờ sử dụng lệnh format:

FORMAT SHORT

FORMAT LONG

• FORMAT SHORTE

• FORMAT LONGE

FORMAT RAT

số dấu phảy động có 4 chữ số sau dấu.

số dấu phảy động có 14 chữ số.

số dấu phảy động có 4 chữ số với số mũ.

số dấu phảy động có 15 chữ số với số mũ

biểu diễn đúng hoặc gần đúng dưới dạng

phân số

Khuôn dạng dữ liệu: Ví dụ

>> pi

>> format short e, pi

ans = 3.1416

ans = 3.1416e + 000

>> format long, pi

>> format rat, pi

ans = 3.14159265358979

ans = 355/113

>> format long e, pi

ans = 3.141592653589793e+000

- Một trong những điểm mạnh của MATLAB là nó cho phép làm việc với các ma trận và vecto. Để sử dụng một biến ta cần khởi tạo nó. Có thể khởi tạo biến vecto và ma trận theo nhiều cách.
- Đối với vectơ (hay ma trận chỉ có một dòng) ta có thể sử dụng các cách khởi tạo sau

```
>> a = [1 2 3 4 5 6 7 8 9 10];

>> b = [1:10];

>> c = [1:0.5:5.5];

>> d = sin(a);

>> e = [5 d 6];
```

 Một trong những cách khởi tạo vectơ thường dùng là sử dụng toán tử

first: increment: last

• Câu lệnh:

a= first : increment : last

khởi tạo vectơ a bắt đầu từ phần tử first và kết thúc tại phần tử last với độ dài bước là increment. Nếu không chỉ ra increment, thì giá trị ngầm định nó là bằng 1.

• Ví dụ:

1) Để khởi tạo vector a = (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) có thể thực hiện

2) Độ dài bước có thể là số âm

3) Các giá trị của thông số có thể xác định bởi biểu thức toán học >> c=0:pi/6:2*pi

Columns 7 through 12

Column 13 6.2832

• Để khởi tạo ma trận ta có thể làm như sau

• Chú ý là các dòng của ma trận được phân tách nhau bởi dấu ";", trong khi đó các phần tử trên một dòng được phân tách bởi dấu cách (hoặc dấu phảy).

- Các phần tử của một mảng tổng quát (là vectơ hay ma trận) có thể địa chỉ hóa theo nhiều cách.
- Cách đơn giản nhất là chỉ ra phần tử bởi vị trí dòng và cột của nó trong mảng
- Các dòng và cột được đánh số bắt đầu từ 1.


```
• Ví dụ
\gg x = [10 5 3 7 -2 8];
\gg x(5)
ans =
-2
>> A = [3 4 9; 2 5 1; 7 4 2]
A =
3 4 9
2 5 1
7 4 1
>> A(1,3)
ans =
9
```


- Lấy một hàng
- >> A(3,:)
- Lấy một cột
- >> A(:,2)
- Lấy một ma trận con trong một ma trận lớn
- \Rightarrow Asub = A(i:j,k:l);
- Đổi vị trí các hàng hoặc cột
- >> B = A(:,[3 1 2]);

• Ghép 2 ma trận theo cột >> C = [A B];

- Ghép 2 ma trận theo hàng >> C = [A; B];
- Xóa một cột >> A(:,2) = [];

- Tính độ dài của véc tơ (đếm số phần tử)
 length
- Tích thước của ma trận
 size
- >> [rows cols] = size(A);

- Cộng (và trừ) các ma trận cùng kích thước được thực hiện từng thành phần.
- Ví du

```
>> A=[5 -1 2; 3 4 7]; B=[2 2 1; 5 0 3];
>> A+B
ans = 7 1 3
8 4 10
```

• Chú ý các ma trận phải có cùng kích thước:

```
>> C=[3 1; 6 4];
>> A+C
??? Error using ==> + Matrix dimensions
must agree.
```


• Nhân với một số (chia cho một số khác không) cũng được thực hiện theo từng thành phần. Ví dụ:

```
>> A=[5 -1 2; 3 4 7];
>> 2*A
ans =
10 -2 4
6 8 14
```

• Phép toán * trong tích trên là bắt buộc phải có:

```
>> 2A
??? 2 | Missing operator, comma, or
semi-colon.
```


• Cộng vectơ và nhân vectơ với một số được thực hiện tương tự.

```
>> v=[3; 5]; w=[-2; 7];
>> 10*v-5*w
ans =
40
15
```

- Phép nhân hai ma trận cũng có thể thực hiện được trên Matlab.
- Để nhân hai ma trận hay nhân ma trận với vector chỉ việc dùng toán tử * giống như phép nhân của các đại lượng vô hướng.
- Matlab nhận dạng kích thước của đầu vào và thực hiện phép nhân.
- Điều mà người sử dụng quan tâm là kích thước của các ma trận và vector phải phù hợp để có thể thực hiện được phép toán.

• Ví dụ: $>> x = [1 \ 2 \ 3];$ >> A = [4 5 6; 5 4 3];>> b = A*x??? Error using ==> * Inner matrix dimensions must agree. >> y = [1; 2; 3];>> b = A*yb = 32 22

• Chuyển vị véc tơ

- Tích theo từng thành phần của hai ma trận cùng kích thước A và B là ma trận A.*B với các phần tử là tích của các phần tử tương ứng của A và B.
- Ví dụ:

```
>> A=[ 1 2 3; 4 5 6]; B=[3 2 1;-1 2 2];
>> A.*B
ans = 3 4 3
-4 10 12
```

• Phép chia và luỹ thừa theo từng thành phần: A./B và A.^B được định nghĩa tương tự. Lưu ý là các phép tính với các thành phần phải là có nghĩa, nếu không MATLAB sẽ báo lỗi.

• Ví dụ:

Các phép toán với vector và ma trận

- Phép cộng ma trận với vô hướng: Giá trị của vô hướng được cộng vào từng thành phần của ma trận.
- Ví dụ:

```
>> A=[1 2 3; 2 3 4];
>> A+5
ans =
6 7 8
7 8 9
```


Các hàm véc tơ hóa

- Các hàm của Matlab đề được véc tơ hóa. Nghĩa là nếu input là một mảng thì output cũng là một mảng
- Ví dụ: Vẽ đồ thị hàm y=sin(x) trên đoạn [0, 2*pi]

```
>> x = (0:.1:2*pi);
>> y = sin(x);
>> plot(x,y)
```

• Ví dụ:

```
x = (-5:.1:5);
>> y = x./(1+x.^2);
>> plot(x,y)
```


Các hàm tạo ma trận đặc biệt

- zeros(m,n);
- ones(m,n);
- eye(n);
- diag(v);

 MATLAB cho phép sử dụng biến xâu ký tự: Sử dụng lệnh gán

```
S = 'Any Characters'
```

cho phép tạo mảng ký tự (xâu ký tự).

• Ví dụ:

```
>> msg = 'You''re right!'
    msg =
```

• Lưu ý: Để tạo dấu 'trong xâu ký tự cần đánh hai dấu '

- Lệnh S = [S1 S2 ...] ghép các xâu S1, S2,... thành một xâu mới S.
- Ví dụ:

• Lưu ý đến cách truy cập đến các thành phần trong xâu.

- S = char(X) tạo S là ký tự có mã ASCII là X.
- X = double(S) chuyển ký tự thành số
- Ví du:

```
>> char([65 66 67])
    ans =
        ABC
>> X = double('ABC')
    X =
    65 66 67
```


 Để khởi tạo biến mảng mà mỗi phần tử là một xâu, sử dụng:

```
>> S = {'Hello' 'Yes' 'No' 'Goodbye'}
    S =
    'Hello' 'Yes' 'No'
'Goodbye'

>> S(4)
    ans =
    'Goodbye'
```


LẬP TRÌNH TRÊN MATLAB

Câu lệnh hay gặp nhất trong Matlab có dạng
 variable = expression

Câu lệnh này sẽ gán giá trị của biểu thức *expression* cho biến *variable*.

Ví dụ:

$$x =$$

3.216990877275948e+003

 Câu lệnh của Matlab cũng còn có thể có dạng đơn giản như sau:

expression

trong trường hợp này giá trị của biểu thức sẽ được gán cho biến ngầm định có tên là *ans*.

```
Ví dụ:
>> 2*pi*exp(-5)
ans =
0.04233576958521
```


- Cuối cùng, một dạng nữa của câu lệnh trong Matlab là *variable*
 - Nếu như biến đã được gán giá trị trước đó thì nội dung của biến được đưa ra màn hình,
 - Nếu trái lại sẽ có thông báo rằng biến chưa được xác định.
- Người sử dụng có thể tận dụng điều này để kiểm tra xem một tên biến đã được dùng hay chưa.

- Câu lệnh của Matlab sẽ được thực hiện ngay sau khi nhấn phím Enter. Nếu câu lệnh Matlab kết thúc bởi Enter, theo ngầm định, Matlab sẽ đưa kết quả thực hiện lên thiết bị ra chuẩn (ngầm định là màn hình).
- Muốn tránh việc đưa kết quả ra ngay trực tiếp sau câu lệnh, cần kết thúc câu lệnh bởi dấu; sau đó mới đến Enter.
- Khi câu lệnh của Matlab quá dài có thể ngắt thành hai hoặc nhiều dòng sử dụng dấu nối dòng ... ở cuối mỗi dòng chứa câu lệnh.

• Ví dụ:

```
>> avariablewithlongname = 100 + (32-17.33)*5 ...
+ 2^3 - log(10)/log(2);
```

- Để xóa tất cả biến trong Matlab, ta dùng lệnh
 - >> clear
- Để xóa một số biến cụ thể, ta dùng lệnh
 - >> clear *var1 var 2 ...*

trong đó *var1*, *var2*, .. Là các tên của cá biến cần xóa.

Các phép toán quan hệ và logic

Phép toán quan hệ	Ý nghĩa
<	Nhỏ hơn
<=	Nhỏ hơn hoặc bằng
>	Lớn hơn
>=	Lớn hơn hoặc bằng
==	Bằng
~=	Không bằng
Phép toán lôgic	Ý nghĩa
&	AND (hội)
	OR (tuyển)
~	NOT (phủ định)
0	FALSE
Số khác không	TRUE

Câu lệnh if

• Dạng tổng quát của câu lệnh if là

```
if expr1
statements1
elseif expr2
statements2
...
elseif và else là tuỳ chọn
else
statements
end
```

- Nhóm lệnh đi ngay sau biểu thức (*expr*) đầu tiên có giá trị khác 0 sẽ được thực hiện.
- Nếu không có expr nào khác 0 thì nhóm lệnh sau else được thực hiện

Câu lệnh if

```
• VÝ dô:
   >> t = rand(1);
   >> if t > 0.75
         s = 0;
      elseif t < 0.25
         s = 1;
      else
         s = 1-2*(t-0.25);
      end
   >> s
   >> t
   t =
       0.7622
```


Câu lệnh if

• Các phép toán quan hệ:

• Ví dụ:

1

0

0

Câu lệnh vòng lặp for

 Vòng lặp for lặp lại các câu lệnh trong thân của nó đối với các giá trị của biến chạy được lấy từ một vector dòng cho trước.

```
Ví dụ
>> for i=[1,2,3,4]
disp(i^2)
end
1
4
9
16
```


Câu lệnh vòng lặp for

- Chú ý đến việc sử dụng hàm nội trú disp: hàm này đưa ra màn hình nội dung của biến.
- Vòng lặp, cũng giống như câu lệnh if, phải kết thúc bởi end.
 Vòng lặp ở trên thường được viết dưới dạng như sau.

```
>> for i=1:4
disp(i^2)
end
1
4
9
```

• Nhớ lại cách khởi tạo 1:4 cũng chính là [1, 2, 3, 4].

Câu lệnh vòng lặp for

• Đoạn lệnh n=4; x = []; for i=1:n, $x = [x, i^2]$, end hay x=[];for i = 1:n $x = [x, i^2];$ end sẽ tạo ra vector x = [1, 4, 9, 16]. • Đoạn lệnh $n=4; x=[]; for i=n:-1:1, x = [x, i^2], end$ sẽ tạo ra vector x = [16, 9, 4, 1].

Câu lệnh while

Câu lệnh có dạng sau:

while expr
Statements
end

• Các câu lệnh trong thân của vòng lặp while sẽ được lặp lại chứng nào biểu thức *expr* còn là true (có giá trị khác 0).

Câu lệnh while

• Ví dụ:
 >> x=1;
 >> while 1+x > 1
 x = x/2;
 end
 >> x
 x =
 1.1102e-16

• Chú ý: Về mặt chính xác toán học thì 1 + x > 1 đối với mọi x > 0.

Câu lệnh switch

- Câu lệnh switch cho phép thực hiện rẽ nhánh dựa trên giá trị biểu thức.
- Dạng tổng quát của câu lệnh switch là:

```
switch bieuthuc
   case giatri
      cac cau lenh
   case {giatri1, giatri2, giatri3,...}
      cac cau lenh
   ...
   otherwise
      cac cau lenh
end
```


Ví dụ:

```
>> date= 'Sunday';
>> switch lower(date)
      case {'sunday', 'saturday'}
            disp('the weekend.')
      otherwise
            disp('the workday.')
      end
```

Kết quả: the weekend.

Câu lệnh break

- Lệnh break dùng để ngắt việc thực hiện vòng lặp while hoặc for.
- Trong vòng lặp lồng nhau, break chỉ thoát khỏi vòng lặp trong cùng
- Nếu sử dụng break ngoài vòng lặp trong một kịch bản, nó sẽ chấm dứt thực hiện kịch bản
- Lệnh break trong cấu trúc IF hoặc Switch Case sẽ chấm dứt thực hiện câu lệnh đó

Kịch bản (Script)

- Kịch bản là dãy các câu lệnh của Matlab được ghi lại trong một m – file, file đuôi .m.
- Khi đánh tên của file (không cần .m), dãy các lệnh này sẽ được thực hiện.
- Lưu ý: m file phải được đặt tại một trong các thư mục mà Matlab sẽ tự động tìm kiếm m file trong đó; danh mục các thư mục như thế có thể xem nhờ lệnh path.
- Một trong những thư mục mà Matlab luôn khảo sát chính là thư mục hiện thời. Thư mục này được hiển thị trong cửa số Current Directory.
- Người sử dụng có thể thay đổi thư mục hiện thời nhờ dùng các tiện ích trong cửa sổ này.
- Câu hỏi: thay đổi thư mục hiện thời như thế nào?

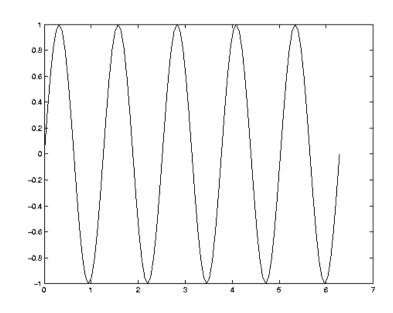
Kịch bản: Ví dụ

• Ví dụ kịch bản: plotsin.m

• Khi gõ lệnh

>> plotsin

sẽ ra đồ thị sau:

Hàm (function)

· Cách định nghĩa hàm:

function [out1,out2,...] = funcname(inp1, inp2,...)

Ví dụ

• Lập Hàm giải phương trình bậc 2

CÁC PHÉP TÍNH MA TRẬN NÂNG CAO

Các phép toán nâng cao

 Matlab cung cấp nhiều hàm liên quan đến xử lý ma trận như:

• eig : tính trị riêng

• lu : phân tích LU

• chol : phân tích Cholesky

• qr : phân tích qr

• svd : tính single value

• cond, condest, rcond: tính các số điều kiện

• norm : tính chuẩn của ma trận

Đồ họa nâng cao

- Vẽ đường cong 2D (2D curves),
- Vẽ mặt 3D (3D surfaces),
- Vẽ đường cong 3D (contour plots of 3D surfaces),

Vẽ nhiều đồ thị trên cùng một cửa số

• Ví dụ:

```
>> t = (0:.1:2*pi)';

>> subplot(2,2,1)

>> plot(t,sin(t))

>> subplot(2,2,2)

>> plot(t,cos(t))

>> subplot(2,2,3)

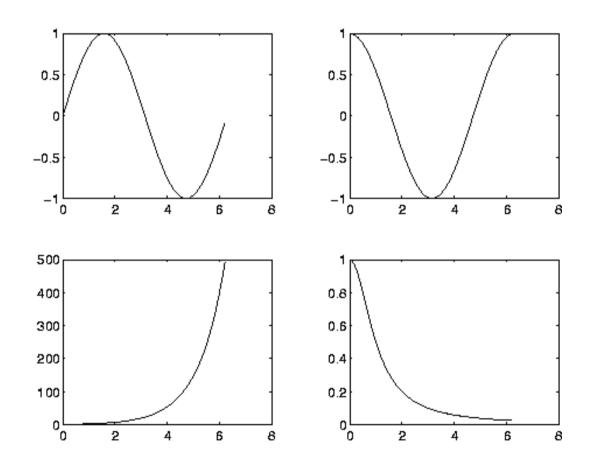
>> plot(t,exp(t))

>> subplot(2,2,4)

>> plot(t,1./(1+t.^2))
```


Đưa ra nhiều đồ thị

Vẽ đường

- plot(x,y)
- plot(x1, y1, linestyle1,...,xn,yn,linestylen)

Vẽ đường

Màu nét vẽ	Ký tự đánh dấu	Nét vẽ
y yellow m magenta c cyan r red g green b blue w white k black	 (point) (circle) (x-mark) (plus) (star) (square) (diamond) (triangular) (triangular) 	- solid : dotted - dashdot - dashed

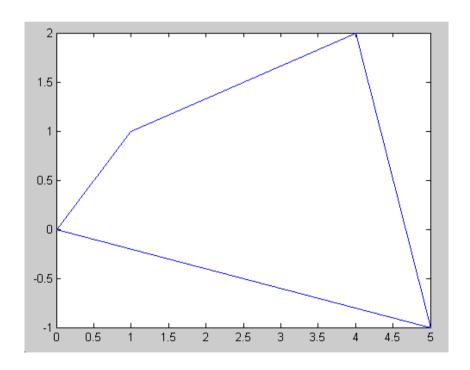
Vẽ đường

• Ví dụ:

$$>> x=[0 1 4 5 0];$$

$$>> y=[0 1 2 -1 0];$$

>> plot(x,y)

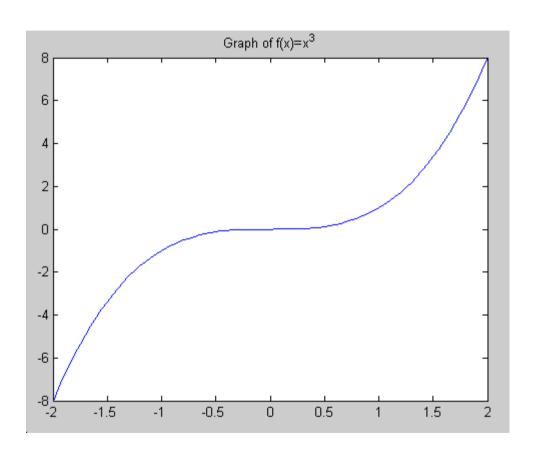

Vẽ đường

- Ví dụ: Vẽ đồ thị hàm số $y=x^3$ trên [-2,2],
 - >> x=-2:.05:2;
 - >> $y=x.^3$;
 - >> plot(x,y)
 - >> title('Graph of $f(x)=x^3$ ')

Đồ thị hàm số $y = x^3$

Vẽ đường cong tham số

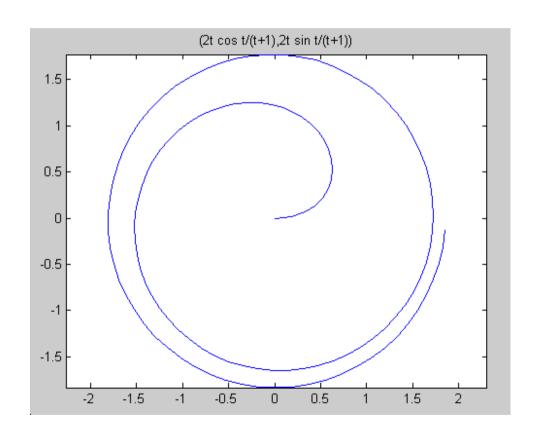
• Ví dụ: Vẽ đường cong tham số:

```
\mathbf{r}(t) = (2t\cos t/(t+1), 2t\sin t/(t+1)) \text{ vii } t \in [0,4\pi],
>> t=0:.1:4*pi;
>> x=2*t.*\cos(t)./(t+1);
>> y=2*t.*\sin(t)./(t+1);
>> plot(x,y);
>> title('(2t\cos t/(t+1), 2t\sin t/(t+1))')
```


Vẽ đường cong tham số

Cân bằng trục
>> axis equal

Vẽ đường

- · Vẽ nhiều đường trên một khung hình:
 - Dùng hold on

```
>> t=0:pi/20:2*pi;
>> plot(2*cos(t),2*sin(t))
>> hold on
>> plot(1+cos(t),1+sin(t))
>> axis equal
>> title('The circles x^2+y^2=4 and (x-1)^2
+(y-1)^2=1')
```

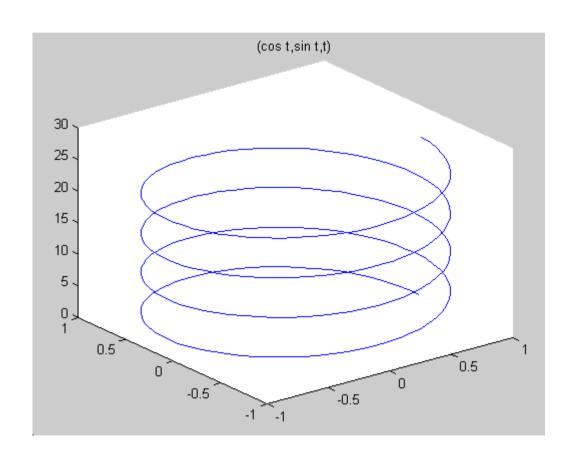

Vẽ đường cong 3D

- plot3
- Ví dụ:

```
\mathbf{r}(t) = (\cos(t), \sin(t), t) \text{ v\'ii } t \in [0, 8\pi]
>> \mathbf{t} = 0:.1:8*\mathbf{pi};
>> \mathbf{plot3}(\cos(t), \sin(t), t)
>> \mathbf{title('(\cos t, \sin t, t)')}
```

Vẽ đường cong 3D

• Vẽ đồ thị hàm số f(x,y) trên hình:

$$R = [a,b] \times [c,d] = \{(x,y) \mid a \le x \le b; \ c \le y \le d\},\$$

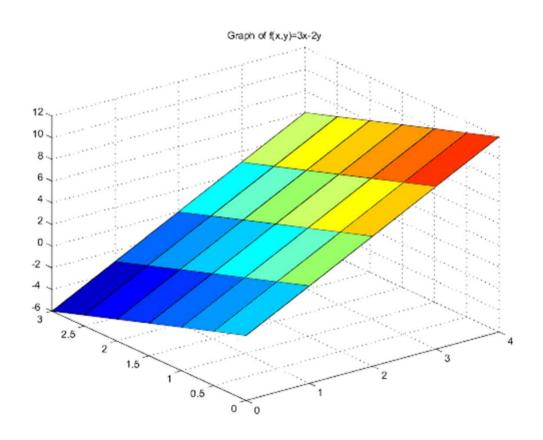
```
>> x=0:4;
>> y=0:.5:3;
>> [X,Y]=meshgrid(x,y))
```


• Ví dụ: vẽ đồ thị hàm số sau:

$$f(x,y)=3x-2y.$$

>> title('Graph of f(x,y)=3x-2y')

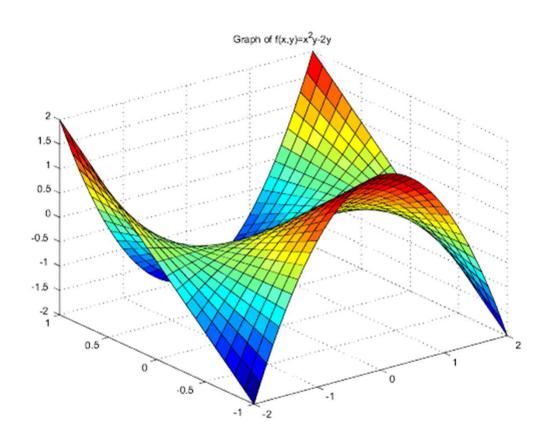

• Ví dụ: Vẽ đồ thị hàm số $f(x,y)=x^2y-2y$ trên miền [-2,2] × [-1,1].

```
>> [X,Y]=meshgrid(-2:.1:2,-1:.1:1);
```

- $>> Z=(X.^2).*Y-2*Y;$
- >> **surf(X,Y,Z)**
- >> title('Graph of f(x,y)=x^2y-2y')

Đa thức trong Matlab

• Đa thức bậc *n*

$$P = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$$

- Biểu diễn bằng vector hàng *n*+1 phần tử
 - Sắp xếp hệ số từ bậc cao nhất đến bậc 0
 - Ví dụ $p=3x^4 + x^2 3x + 5$
 - $>>p=[3 \ 0 \ 1 \ -3 \ 5]$
 - p=301-35

Các phép tính với đa thức

HÀM	Ý NGHĨA
conv(p1,p2)	Nhân hai đa thức
[k,d]=deconv (p1,p2)	Chia hai đa thức (k= kết quả; d =phần dư)
k=polyder(p)	Tìm đạo hàm của đa thức p
k=polyder(p,q)	Tìm đạo hàm của đa thức tích (p*q)
[n,d]=polyder(num,den)	Tìm đạo hàm (dạng n/d) của phân thức (num/den)
roots(p)	Tìm nghiệm đa thức p
p=poly(r)	Lập đa thức p từ vectơ r chứa các nghiệm.
polyval(p,x)	Tính giá trị của đa thức tại x (x có thể là mảng)
[r,p,k]= residue(num,den)	Tìm các thành phần tối giản của phân thức
[num,den]=residue(r,p,k)	Chuyển các thành phần tối giản thành 1 phân thức
printsys(num,den,'s')	in phân thức có dạng tỉ số 2 đa thức theo s
[z,p,k]=tf2zp(num,den)	Tìm các zero z, cực p, độ lợi k của phân thức

Các phép tính với đa thức

• Ví dụ 1:

• Ví dụ 2:

$$\frac{x^4 + 3x - 14}{x^2 - 4} = \frac{(x^4 - 16 + 3x + 2)}{x^2 - 4}$$

$$= x^2 + 4 + \frac{1}{x + 2} + \frac{2}{x - 2}$$

$$k(x) = x^2 + 4$$

$$r = [1 \ 2]$$

$$p = [-2 \ 2]$$

Các phép tính với đa thức

Ví dụ 3:
$$G(s) = \frac{4s^2 + 16s + 12}{s^4 + 12s^3 + 44s^2 + 48s}$$
>> num=[4 16 12]
>> den=[1 12 44 48 0]
>> [z,p,k]=tf2zp(num,den)
z =
-3
-1
p =
0
-6.0000
-4.0000
-2.0000
k =
4
Do đó:
$$G(s) = \frac{K(s-z_1)(s-z_2)}{(s-p_1)(s-p_2)(s-p_3)} = \frac{4(s+3)(s+1)}{(s+6)(s+4)(s+2)}$$

- · Vào dữ liệu từ bàn phím
 - Các lệnh liên quan đến nhập dữ liệu từ bàn phím: input, keyboard, menu và pause.
- **Lệnh input:** Lệnh này đưa ra thông báo nhắc người sử dụng nhập dữ liệu và nhận dữ liệu đánh từ bàn phím. Lệnh có dạng

R = input(string)

trong đó R là tên biến, *string* là xâu ký tự chứa thông báo nhắc người sử dụng biết về dữ liệu cần nạp. Dữ liệu có thể là biểu thức bất kỳ. Nếu người sử dụng ấn Enter ngay thì R sẽ là ma trận rỗng.

Vào dữ liệu từ bàn phím

• Ví dụ:

```
>> m=input('Nhap so dong cua ma tran:
    ')
Nhap so dong cua ma tran: 3
m =
        3
>> n = input('Hay nhap so cot cua ma tran n =')
Hay nhap so cot cua ma tran n =5
n =
        5
```


Vào dữ liệu từ bàn phím

• Ví dụ

```
>> a =input('Hay nhap cac phan tu cua ma tran a
  theo khuon dang:\n [Cacphan tu dong 1 ;\n ...
  \n Cac phan tu dong m] : \n\n')

Hay nhap cac phan tu cua ma tran a theo khuon dang:
  [Cacphan tu dong 1 ;
    ...

Cac phan tu dong m] :
[1 2 3 4 5;
6 7 8 9 10;
11 12 13 14 15]
```


Lệnh keyboard

- Khi lệnh này được đặt trong m file thì nó ngắt việc thực hiện chương trình.
- Màn hình xuất hiện dấu nhắc >> K.
- Người sử dụng có thể xem hoặc biến đổi giá trị các biến bằng các lệnh của Matlab.
- Chấm dứt chế độ dùng Enter.
- Tiện lợi cho việc gỡ rối (debug) chương trình.

• **Lệnh menu:** Cho phép tạo bảng lựa chọn. Lệnh có dạng sau.

CHOICE = menu(HEADER, ITEM1, ..., ITEMn)

- Lệnh sẽ hiển thị tiêu đề của bảng chọn chứa trong xâu HEADER, tiếp đến là dãy các lựa chọn trong các xâu: ITEM1, ..., ITEMn.
- Chỉ số của lựa chọn sẽ được trả lại cho biến CHOICE.
- Trong màn hình đồ họa Matlab sẽ hiển thị bảng lựa chọn trong một cửa số MENU với các phím ấn chọn.

• Ví dụ:

```
>> CHOICE = menu('Hay chon cach vao du
lieu: ','Keyboard', 'File ','Random ')
```

• Trên màn hình đồ họa hiển thị bảng lựa chọn:

• Người sử dụng chọn bằng việc click chuột vào lựa chọn cần thiết.

 Cách sử dụng khác của menu CHOICE = menu(HEADER, ITEMLIST) trong đó ITEMLIST là mảng xâu. • Ví du: >> ItemList={'Input','Run','Output'}; >> HEADER='Select:'; >> CHOICE = MENU(HEADER, ItemList) CHOICE = Select: Input

Run

Output

- Đưa ra màn hình nội dung mảng
 - Gõ tên biến không có; cuối lệnh
- Ví dụ:

```
>> x = [1 2 3];
>> y=[2; 3; 4];
>> x*y
ans =
20
```


• Lệnh disp:

- Dùng để hiển thị nội dung của biến ra màn hìnhvà không hiển thị tên biến
- Làm việc dù có; hay không
- Lệnh có dạng disp(X)

với X là biến hoặc biểu thức cần hiển thị.

• Ví dụ:

```
>> B = [1 2 3; 4 5 6; 7 8 9]
>> disp(B^2);
   30
         36 42
   66
      81
            96
  102 126
              150
>> disp(B.^2);
    1
   16
            36
      25
   49
         64
               81
```


• Ví dụ: Lập bảng tính giá trị hàm sin

```
clc
n = input('Give number of point n = ');
x = linspace(0,1,n);
y = \sin(2*pi*x);
disp(' ')
disp('! k ! x(k) ! sin(x(k)) !')
disp('----')
for k=1:n degrees = (k-1)*360/(n-1);
disp(sprintf('! %2.0f ! %3.0f ! %6.3f
 !',k,degrees,y(k)));
end
disp( ' ');
disp('x(k) is given in degrees.')
disp(sprintf('One Degree = %5.3e Radians',pi/180))
```


• Kết quả thực hiện có thể có dạng:

```
Give number of point n = 10
          x(k) ! sin(x(k)) !
               0.000
   2! 40! 0.643
   3 ! 80 !
               0.985
    ! 120 ! 0.866
          160 ! 0.342
          200 ! -0.342
    ! 240 ! -0.866
          280 ! -0.985
    ! 320 ! -0.643
          360 ! -0.000
  10
x(k) is given in degrees.
One Degree = 1.745e-002 Radians
```


- Lệnh fprintf
- Lệnh có dạng

```
fprintf (dialog_format, danh_sach_bien) trong đó dialog_format là biến (hằng) xâu ký tự thông báo và các ký tự định khuôn dạng dữ liệu ra.
```

• Ví dụ: >> A = rand(3,3)A =0.1389 0.6038 0.0153 0.2028 0.2722 0.7468 0.1987 0.1988 0.4451 >> fprintf('Length of matrix A: %i%i',length(A)) Length of matrix A: 3 >> fprintf('Square of A:\n %i%i%i\n%i%i%i\n%i%i%i\n',A^2) Square of A: 1.447541e-0012.317550e-0011.563636e-001 2.512430e-0013.449860e-0012.625931e-001 4.598234e-0015.387547e-0013.496177e-001

- Matlab cung cấp các lệnh cho phép làm việc với các file
- Ở đây chỉ hạn chế trình bày các thao tác với file văn bản
- Các lệnh chính liên quan đến làm việc với file văn bản của Matlab là:
 - fopen, fclose
 - frewind, fread, fwrite
 - fscanf, fprintf..

• Lệnh fopen. Dùng để mở file

fileID = fopen(FILENAME, PERMISSION)

- Lệnh này mở file văn bản có tên cho bởi FILENAME (hằng xâu ký tự hoặc biến xâu)
- Chế độ làm việc được chỉ ra bởi PERMISSION.
- PERMISSION có thể là:
 - 'rt' mở file để đọc
 - 'wt' mở file để ghi (nếu chưa có file sẽ tạo ra file mới có tên FILENAME)
 - 'at' mở file nối đuôi (tạo file mới có tên FILENAME nếu chưa có)
 - 'rt+' mở file để đọc và ghi (không tạo file mới)
- Biến nhận dạng *fileID* nhận giá trị nguyên và ta sẽ sử dụng nó để thâm nhập vào file.

 Trong trường hợp muốn kiểm tra lỗi mở file có thể sử dụng lệnh

```
[FID, MESSAGE] = fopen(FILENAME, PERMISSION)
```

nếu gặp lỗi mở file biến MESSAGE sẽ chứa thông báo lỗi.

• Ví dụ:

```
>> [fileID, MESSAGE] = fopen('ETU.txt','rt');
>> fileID
fileID =
        -1
>> MESSAGE
MESSAGE
No such file or directory
```

• Lệnh đóng file fclose: Đóng file làm việc.

ST = fclose(FID)

- Lệnh này sẽ đóng file ứng với biến nhận dạng FID
- fclose trả lại biến ST giá trị 0 nếu nó hoàn thành việc đóng file và -1 nếu gặp lỗi.
- Lệnh ST=fclose('all') đóng tất cả các file đang mở ngoại trừ 0, 1, 2.
- Lệnh frewind.

frewind (FID)

đặt con trỏ file cua FID vào đầu file.

• Lệnh fscanf: Đọc dữ liệu vào từ file

[A, COUNT] = fscanf(FID, FORMAT, SIZE)

- Lệnh này đọc dữ liệu từ file tương ứng với FID
- Chuyển đổi dữ liệu về khuôn dạng được xác định bởi biến xâu FORMAT
- Gán giá trị cho mảng A
- COUNT là biến ra tùy chọn dùng để chứa số lượng phần tử đọc được.
- SIZE là biến tùy chọn chỉ giới hạn số phần tử được đọc vào từ file, nếu vắng mặt thì toàn bộ file được xét. Các giá trị có thể có của biến là:
 - N : đọc không quá N phần tử từ file vào vector cột
 - Inf: đọc không quá kết thúc file
 - [M, N]: đọc không quá M*N phần tử và đưa vào ma trận kích thước không quá MxN theo từng cột, N có thể là inf nhưng M thì phải là hữu hạn.

- Nếu ma trận A là kết quả của việc chuyển khuôn dạng ký tự và biến SIZE không có dạng [M, N] thì vector dòng sẽ được trả lại.
- FORMAT là biến chứa các ký tự chuyển đổi khuôn dạng của ngôn ngữ C.
- Các ký tự định khuôn dạng bao gồm: %, các ký hiệu thay thế, độ dài trường, các ký tự chuyển đổi khuôn dạng: d, i, o, u, x, e, f, g, s, c và [...] (liệt kê tập hợp).
- Nếu %s được sử dụng thì khi đọc một phần tử có thể dẫn đến phải sử dụng một loạt các thành phần của ma trận, mỗi thành phần giữ một ký tự.
- Hãy sử dụng %c để đọc ký tự trắng (space) và khuôn dạng %s bỏ qua các ký tự trắng.

- Nếu chỉ thị định dạng gồm cả số lẫn ký tự thì ma trận kết quả sẽ là ma trận số và mỗi ký tự sẽ được chuyển thành số bằng giá trị mã ASCII của nó.
- fscanf khác với lệnh này trong C ở chỗ nó là lệnh vector hóa trả lại đối số là ma trận.
- Biến xâu định dạng sẽ được sử dụng lặp lại cho đến khi gặp kết thúc file hoặc đọc đủ số lượng phần tử chỉ ra bởi SIZE.

- Ví dụ:
- Lệnh

```
S = fscanf(fid,'%s')
đọc (và trả lại) một xâu.
```

• Lệnh

A = fscanf(fid,'%5d')

đọc các số nguyên có 5 chữ số thập phân.

• Ví dụ: Giả sử có file văn bản với tên "kq" chứa xâu "Day la ket qua dua ra". Khi đó ta có thể đọc dữ liệu vào như sau:

```
>> fid=fopen('kq','rt')
fid =
          3
>> x = fscanf(fid,'%s')
x =
Daylaketquaduara
>> frewind(fid)
>> x = fscanf(fid,'%s%c')
x =
Day la ket qua dua ra
```


• Ví dụ: Giả sử file văn bản Matrix.txt chứa hai dòng

```
1 2 3 4 5
6 7 8 9 10
```

 Hãy theo dõi kết quả làm việc của các lệnh sau để thấy tác động của lệnh fscanf

```
>> fopen('matrix.txt','rt')
ans =
     4
>> A=fscanf(4,'%i',[2,5])
A =
     1     3     5     7     9
     2     4     6     8     10
```



```
>> frewind(4);
>> B = fscanf(4,'%i',[5,2])
B =
           6
          10
>> frewind(4);
>> C = fscanf(4,'%i',6)
C =
```

• Lệnh fprint: ghi dữ liệu theo khuôn dạng ra file.

```
COUNT = FPRINTF(FID, FORMAT, A, ...)
```

- Lệnh này sẽ định dạng các thành phần của ma trận A (và các biến tiếp theo trong danh sách) theo khuôn dạng được xác định bởi biến xâu format, và ghi ra file tương ứng với biến nhận dạng FID.
- Biến:
 - COUNT đếm số byte dữ liệu được ghi ra.
 - FID là số nguyên nhận dạng tên file thu được từ lệnh fopen. Có thể dùng số 1 nếu sử dụng thiết bị ra chuẩn (màn hình). Nếu lệnh này không có FID thì mặc định đưa kết quả ra màn hình.
 - FORMAT là biến xâu chứa các ký tự mô tả định dạng dữ liệu giống như trong ngôn ngữ C
 - Các ký tự \n, \r, \t, \b, \f có thể dùng để tạo linefeed, carriage return, tab, backspace, và formfeed character tương ứng.
 - Sử dụng \\ để tạo dấu \ và %% để tạo ký tự %.

• Ví dụ:

```
x = 0:.1:1; y = [x; exp(x)];
fid = fopen('exp.txt','w');
fprintf(fid,'%6.2f %12.8f\r',y);
fclose(fid);
```

Tạo ra file văn bản có tên 'exp.txt' chứa bảng giá trị của hàm mũ.

0.00 1.0000000

```
0.101.105170920.201.221402760.301.349858810.401.491824700.501.64872127
```

• • •

